

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

DIREKTORAT ZA PROSTOR, GRADITEV IN STANOVANJA

European Urban
Knowledge Network

PREDSTAVITEV 'ZELENIH' UKREPOV URBANE AGENDE EU

Strokovni posvet EUKN za Slovenijo

Torek, 3. november 2020, preko spleta

Organizatorja:

Evropska mreža znanja za urbana okolja (EUKN EGTC)
Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije

PREDSTAVITEV 'ZELENIH' UKREPOV URBANE AGENDE EU Strokovni posvet EUKN za Slovenijo

Torek, 3. november 2020, 9.30-12.00 (preko spleta)

Organizatorja: Evropska mreža znanja za urbana okolja (EUKN EGTC) in Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije

O POSVETU

S posvetom želimo raziskati, na kakšen način se proces urbane agende EU (UAEU) povezuje z okoljskimi vidiki razvoja mest in kakšne ukrepe predlagajo partnerstva UAEU na tem področju za izboljšanje zakonodaje.

Posvet je del aktivnosti, ki jih skupaj z EUKN vodimo na ministrstvu. Namen sodelovanja je priprava gradiv in priporočil za spodbujanje ukrepov, ki se nanašajo na zakonodajne ovire pri doseganju okoljskih ciljev v mestih. Uporabili jih bomo lahko pri oblikovanju boljših politik in pravne ureditve pri nas ter za vsebinsko podporo na področju urbanega razvoja pri predsedovanju Slovenije Svetu EU, ki bo potekalo v drugi polovici leta 2021. V času slovenskega predsedovanja želimo priporočila predstaviti tudi ministrom EU pristojnim za urbane zadeve in za okoljske zadeve.

Novembrski posvet je že drugi v vrsti, ki bo raziskal priporočila partnerstev UAEU, ki prispevajo k okoljski trajnosti in kjer je udeležba EU in držav članic ključna. Na prvem posvetu smo se pogovarjali o krožnem gospodarstvu in na naravi temelječih rešitvah. Tokrat se bomo osredotočili na digitalizacijo podatkov v prostorskem načrtovanju in na trajnostno urbano mobilnost, natančneje urejanje dostopnosti mest za motorna vozila.

Predstavniki partnerstev bodo predstavili izbrane ukrepe, kako so oblikovali predloge za boljše ureditev področja ter kako bi ukrep lahko izvajali in podprli v prihodnje. Predstavitvam bo sledila vodena razprava.

PROGRAM

PREDSTAVITEV 'ZELENIH' UKREPOV URBANE AGENDE EU 2. strokovni posvet EUKN za Slovenijo, Torek, 3. november 2020, spletni posvet preko Zoom

9.20-9.30	Prijava v program Zoom, tehnični preizkus
9.30-9.35	Pozdravni nagovor Evropske mreže znanja za urbana okolja (EUKN) in predstavitev programa <i>Mart Grisel, direktor EUKN EGTC</i>
9.35-9.45	Pozdrav v imenu Ministrstva za okolje in prostor in načrti za predsedovanje Slovenije Svetu EU 2021 <i>Aša Rogelj, namestnica generalnega direktorja Direktorata za prostor, graditev in stanovanja, Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije</i>
9.45-10.05	Partnerstvo za digitalno tranzicijo, ukrep 8: 'Določitev in spremljanje standardiziranih podatkov o načrtovani rabi prostora za formalne in neformalne procese sodelovanja pri urbanističnem načrtovanju' <i>Xinxin Duan, Dežela Hamburg, vodja priprave ukrepa</i>
10.05-10.25	Partnerstvo za urbano mobilnost, ukrep 7: 'Zmanjšanje raznolikosti predpisov o dostopnosti mest za vozila' <i>Piotr Rapacz, Evropska komisija, DG MOVE, vodja priprave ukrepa</i>
10.25-10.40	Odmor
10.40-11.50	Razprava: Prispevek k urbani agendi EU po letu 2020 <i>Razprava z govorniki in udeleženci.</i> <i>Govorniki:</i> <i>Polona Demšar Mitrovič, Ministrstvo za infrastrukturo</i> <i>Xinxin Duan, Dežela Hamburg</i> <i>Jernej Stritih, Stritih, svetovanje za trajnostni razvoj,</i> <i>Stefan Kuhn, ICLEI Europe</i> <i>Moderator: Mart Grisel, EUKN EGTC</i> <i>Okvirna vprašanja za razpravo:</i> <i>Kako bi predstavljena ukrepa lahko bolje podprli v prihodnje?</i> <i>Kako nam predlagana ukrepa lahko pomagata?</i> <i>Kako lahko ugotovitve podpirajo oblikovanje urbane agende za EU po letu 2020?</i>
11.50-12.00	Zaključek

Posvet bo potekal v angleškem in slovenskem jeziku.

IZHODIŠČA IN VSEBINA POSVETA

Glavni cilji posveta

1. **Predstavitev prvih rezultatov in načina analize 'zelenih' ukrepov urbane agende EU**, ki potrebujejo udeležbo držav članic EU in EU.
2. Raziskati, kako lahko spodbudimo države članice EU in EU inštitucije k sodelovanju pri nadaljnjem izvajanju ukrepov partnerstev UAEU.
3. **Priprava gradiv za slovensko predsedovanje Svetu EU leta 2021**, v obliki vsebinskih priporočil za ministre EU o spodbujanju ukrepov, ki se nanašajo na zakonodajne ovire pri doseganju okoljskih ciljev v mestih.

Sodelovanja MOP in EUKN

Vse dejavnosti EUKN, načrtovane za leto 2020, so del širšega procesa in bodo potekale tudi v letu 2021 in v času slovenskega predsedovanja Svetu EU. EUKN bo raziskali, na kakšen način se proces urbane agende EU (UAEU) povezuje s prednostnimi temami slovenskega predsedovanja – okoljski vidiki razvoja mest.

EUKN razvija način, kako analizirati "zelene" ukrepe, ki so jih predlagala partnerstva UAEU. Osredotoča se predvsem na tiste ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje zakonodaje in pozivajo k sodelovanju države članice in EU inštitucije. Analiza med drugim temelji na poizkusu združevanja ukrepov partnerstev na področju digitalizacije, ki sta jo skupaj izvedla finsko predsedovanje Svetu EU leta 2019 in Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko Evropske komisije (DG REGIO).

Cilj dvoletnega sodelovanja med MOP in EUKN je priprava vsebinskih gradiv in priporočil, ki jih bomo lahko uporabili pri oblikovanju boljših politik in pravne ureditve v Sloveniji in na ravni EU. Zajema tudi pripravo priporočil za ministre EU pristojne za urbane zadeve in za ministre EU pristojne za okoljske zadeve. Priporočila bodo predvidoma predstavljena na načrtovanih neformalnih srečanjih ministrov v času slovenskega predsedovanja Svetu EU. Vključevala bodo usmeritve, kako nadaljevati in izvajati ukrepe partnerstev UAEU, ki obravnavajo zakonodajne ovire, s katerimi se srečujejo mesta pri doseganju okoljskih ciljev.

Tematska partnerstva urbane agende EU

Ključni mehanizem za izvajanje Urbane agende EU so partnerstva, v katerih sodelujejo evropska mesta, države članice, Evropska komisija in druge evropske ustanove. Vsako izmed partnerstev se ukvarja z eno izmed tem razvoja mest in išče rešitve za boljše pravno urejanje, boljše financiranje in boljše znanje na izbranem področju. Rezultat vsakega partnerstva je akcijski načrt s predlogi za izboljšave.

Od leta 2015 je bilo osnovanih 14 partnerstev na sledeče teme: vključevanje migrantov in beguncev, kakovost zraka, revščina v mestih, stanovanja, krožno gospodarstvo, delovna mesta in večine v lokalnem gospodarstvu, urbana mobilnost, digitalna tranzicija, prilagajanje podnebnim spremembam, energetska tranzicija, trajnostna raba prostora in sonaravne rešitve, inovativna in odgovorna javna naročila, varnost na javnih prostorih, kultura in kulturna dediščina.¹

Povezovanje in analiza ukrepov partnerstev UAEU

Povezovanje in analiza ukrepov partnerstev UAEU želi bolje povezati in podpreti izvajanje ukrepov različnih partnerstev, ki se ukvarjajo s podobnimi izzivi. Analiza, ki jo je za posvet uporabila EUKN temelji na metodi, ki so jo uporabili med finskim predsedovanjem leta 2019. Predlagane ukrepe so obravnavali po treh področjih, ki jih za boljše oblikovanje in izvajanje politik EU za mesta opredeljuje [Dogovor iz Amsterdama](#): boljše pravno urejanje, boljše financiranje, boljše znanje. V analizi so prepoznali več ukrepov, ki se nanašajo na boljšo pravno ureditev in 'zelena mesta' ter predvidevajo vključenost držav članic EU in EU institucij:

Partnerstvo	<i>Ukrep za zelena mesta, kjer je potrebna udeležba držav članic EU</i>
Kakovost zraka	<i>Prepoznati vrzeli v zakonodaji o virih onesnaževanja zraka in pri njenem izvajanju (1)</i>
Krožno gospodarstvo	<i>Poskrbimo, da bo zakonodaja o odpadkih podpirala krožno gospodarstvo v mestih (1)</i>
	<i>Poskrbimo, da bo zakonodaja o vodah podpirala krožno gospodarstvo v mestih (2)</i>
Prilagajanje na podnebne spremembe	<i>Analiza predpisov za urbani razvoj in načrtovanje na več ravneh s poudarkom na prilagajanju podnebnim spremembam (1)</i>
Energetska tranzicija	<i>Povečati rabo odpadne toplote v mestih (2)</i>
	<i>Smernice za energetska načrtovanje mest (3)</i>
Urbana mobilnost	<i>Zmanjšanje raznolikosti predpisov o dostopnosti mest za vozila (7)</i>
Trajnostna raba prostora in sonaravne rešitve	<i>Boljša pravna ureditev za pospeševanje sonaravnih rešitev na evropskem, nacionalnem in lokalnem nivoju (6)</i>
Digitalna tranzicija	<i>Določitev in spremljanje standardiziranih podatkov o načrtovani rabi prostora za formalne in neformalne procese sodelovanja pri urbanističnem načrtovanju (8)</i>

¹ Več o Urbani agendi EU tudi na <https://www.gov.si teme/urbana-agenda-evropske-unije/>.

Med njimi smo EUKN in MOP izbrali ukrepe za podrobnejšo obravnavo. Tri smo si pogledali na spletni posvetu, ki je potekal 9. junija 2020, in sicer:

- *'Poskrbimo, da bo zakonodaja o odpadkih podpirala krožno gospodarstvo v mestih'*, ukrep za krožno gospodarstvo;
- *'Poskrbimo, da bo zakonodaja o vodah podpirala krožno gospodarstvo v mestih'*, ukrep za krožno gospodarstvo;
- *'Boljši predpisi, ki bi spodbudili sonaravne/na naravi temelječe rešitve na evropski, nacionalni in lokalni ravni'*, ukrep za trajnostno rabo prostora in sonaravne rešitve.

Na tokratnem posvetu se bomo pogovarjali o dveh ukrepih:

- *'Določitev in spremljanje standardiziranih podatkov o načrtovani rabi prostora za formalne in neformalne procese sodelovanja pri urbanističnem načrtovanju'*, ukrepu partnerstva za digitalno tranzicijo;
- *'Zmanjšanje raznolikosti predpisov o dostopnosti mest za vozila'*, ukrep partnerstva za urbano mobilnost.

Analiza izbranih ukrepov

Izbrani ukrepi je EUKN analizirala po naslednjem postopku:

- 1) **Analiza ukrepa prek dostopnih gradiv** (akcijski načrt partnerstva, skupna tabela aktivnosti partnerstev, objavljeni rezultati partnerstev).² S tem smo prepoznali osnovno vsebino ukrepa in trenutno stanje izvajanja ukrepa.
- 2) **Pogovor z vodji skupine, ki je oblikovala ukrep in drugimi pomembnimi deležniki** (pogovor o ukrepih, vsebini, trenutnem stanju in prihodnjem izvajanju). S tem smo pridobili podatke o novostih pri izvajanju ukrepa, pomenu podpore držav članic in institucij EU pri izvajanju.
- 3) **EUKN Strokovni posvet za Slovenijo** (predstavitev ukrepov in skupna razprava). S tem želimo ukrep bolje razumeti in podpreti njegovo izvajanje v prihodnje.

---

² Dostopno tudi na portalu Futurium: <https://ec.europa.eu/futurium/en/actions-plans/action-plans-available> in <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda/monitoring-table>

1. Določitev in spremljanje standardiziranih podatkov o načrtovani rabi prostora za formalne in neformalne procese sodelovanja pri urbanističnem načrtovanju

Partnerstvo za digitalno tranzicijo, ukrep 8

Ukrep se osredotoča na boljše vključevanje občanov v procese prostorskega načrtovanja mest in s standardizacijo podatkov, ki lahko takšno načrtovanje bolje podprejo. Pri dostopu javnih podjetij, prebivalcev in lokalnih podjetij do ustreznih podatkov obstajajo tudi ovire v zakonodaji. Pri predlogu ukrepa so se v partnerstvu osredotočili na Direktivo EU o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE).

1. del - Cilji ukrepa povezani z izvajanjem direktive INSPIRE:

1. Analizirati podatke o načrtovani rabi prostora in druga prizadevanja za standardizacijo v državah EU, da bi ugotovili, ali je model za prostorske podatke INSPIRE primeren za zagotavljanje standardiziranih podatkov za prostorsko načrtovanje v evropskem okviru;
2. Analizirati ali model INSPIRE izpolnjuje zahteve, za uporabo pri vzpostavitvi platform za vključujoče procese urbanističnega načrtovanja;
3. Opredeliti predpogoje in potrebne standardizirane podatke za vzpostavitev spletnih platform za vključujoče načrtovanje.

O rezultatih analiz bodo poročali odboru za Direktivo INSPIRE. Po izvedbi analiz bo razvidno ali je model INSPIRE primeren kot standardiziran podatkovni model in uporaben za standardizirano izmenjavo podatkov za pripravo prostorskih načrtov in drugih načrtov ter vključevanje javnosti v procese urbanega razvoja v evropskih mestih. Oziroma bo razvidno kakšne ukrepe je potrebno izvesti, da bi slednje dosegli.

2. del - Cilji ukrepa povezani z vključujočim urbanističnim načrtovanjem:

1. Razviti model za vzpostavitev spletnih platform za vključujoče urbanistično načrtovanje, ki bo prenosljiv. Temeljit bo na izkušnjah mesta Hamburg v projektu DIPAS in drugih primerih.
2. Opredeliti smernice za zagotavljanje standardiziranih prostorskih podatkov za vključujoče urbanistično načrtovanje.

Predviden rezultat teh aktivnosti bo model za mesta za uspešno izvajanje vključujočega urbanističnega načrtovanja v povezavi s standardizacijo podatkov, krepitvijo zmogljivosti in financiranjem.

Partnerji, ki so sodelovali pri pripravi ukrepa: Mesti Hamburg in Helsingborg (vodji), Romunija.

2. Zmanjšanje raznolikosti predpisov o dostopnosti mest za vozila

Partnerstvo za urbano mobilnost, ukrep 7

Promet ima vpliv na kakovost prostora in okolja v mestih. Z okoljskega vidika predvsem na kakovost zraka in obremenjenost s hrupom. Eden od ukrepov trajnostne mobilnosti je tudi omejevanje dostopa določenim vozilom do mest. Evropska komisija je leta 2009 objavila študijo o omejitvah dostopa za vozila v mestih, ki je pokazala, da se pravila in prakse po državah članicah zelo razlikujejo. Razdrobljenost in neuskklajenost pristopov in pravil pogosto vodita do neučinkovitosti ter lahko privedeta do zmede pri prebivalcih in podjetjih. Zato so v partnerstvu preverili različne sheme, da bi ugotovil, ali je mogoče na ustrezni ravni sprejeti ukrepe, da bi bila pravila bolj jasna in poenotena.

Cilji ukrepa:

1. Povečati preglednost shem in omogočite javnosti lažji, boljši, hitrejši in bolj digitalen dostop do pomembnih informacij. Kot izhodišče se uporabi obstoječe orodje (www.urbanaccessregulations.eu).
2. Nasloviti in zmanjšati razdrobljenost in raznolikost shem ob spoštovanju načela subsidiarnosti. Zagotoviti priporočila in izmenjavo najboljših praks, ki lahko lokalnim upravam pomagajo pri oblikovanju in izvajanju omejitev dostopa za vozila v mestih.

Predvideni rezultati so posodobitev informacij o omejitvah dostopnosti mest za vozila in priprava smernic za oblikovanje omejitev, ki jih bo pripravila Evropska komisija v sodelovanju z mesti, državami članicami in drugimi deležniki.

Partnerji, ki so sodelovali pri pripravi ukrepa: Evropska komisija (vodja), Eurocities, POLIS, Svet Evropskih občin in regij (CEMR).